

Sector
**Openbaar bestuur en
overheidsdiensten**

Oktober 2023

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijkleren

Inhoud

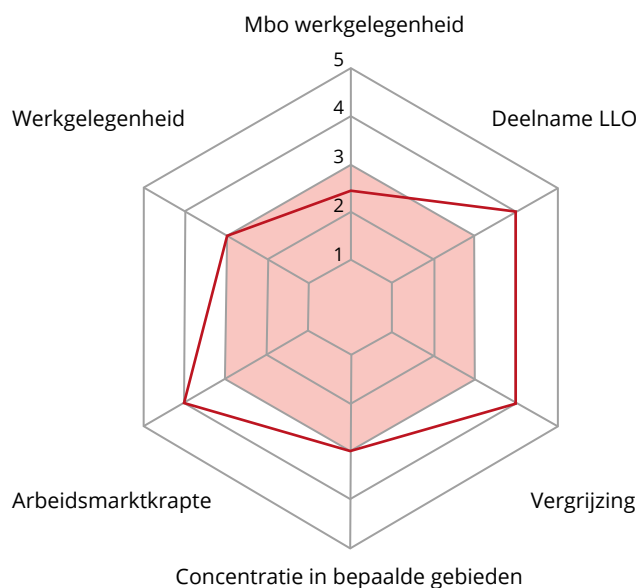
Sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten	3
De grootte van de sector	5
Aantal zelfstandigen	6
Opleidingen en werkniveau	7
Opleidingsniveau	7
ISCO niveau	8
Leven lang ontwikkelen (LLO)	9
Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte	10
Human capital	12
Bronnen	13

Sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten

Gegevens op sectorniveau; alleen krapteberoepen zijn op beroepsniveau

Werkgelegenheid

- middelgrote sector, geen zzp'ers
- iets minder dan gemiddeld op mbo-niveau
- verspreid door Nederland
- hoge arbeidsmarktkrapte
- veel vergrijzing en meer instroom dan uitstroom
- bovengemiddelde LLO-deelname

■ Gemiddelde sector   ■ Openbaar bestuur en overheidsdiensten
 5 = ver boven gemiddelde 4 = boven gemiddeld 3 = gemiddeld
 2 = onder gemiddeld 1 = ver onder gemiddeld

Beleids- en politieke ontwikkelingen van belang voor de sector:

- Het financieel-economische beleid van de overheid is gericht op het vergroten van brede welvaart (rekening houdend met restricties die de uitvoering kunnen beperken). Zij wil daartoe een actieve rol spelen om de randvoorwaarden te scheppen, zoals op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid, mobiliteit en de woningmarkt.
- In de miljoenennota staat dat Defensie aanvullende middelen ontvangt voor een nieuw militair steunpakket t.b.v. Oekraïne. En voor de vervanging van de eigen operationele defensiemiddelen wordt het investeringskader gecorrigeerd. De Defensie-uitgaven stijgen tot 2,06% van het bbp in 2024.
- Voor gemeenten en provincies wordt in 2026 afgestapt van de normeringssystematiek waarbij de inkomsten via het Gemeente- en Provinciefonds meebewegen met de Rijksuitgaven. Deze werkwijze kent namelijk een (te) hoge mate van instabiliteit en een beperkte koppeling met de uitgavenontwikkeling bij gemeenten en provincies.

De sectorgegevens zijn op sectieniveau van de CBS SBI-indeling: het betreft geaggregeerde gegevens van alle bedrijven die volgens de Kamer van Koophandel-registratie met hun hoofdactiviteit onder de volgende sectie vallen.

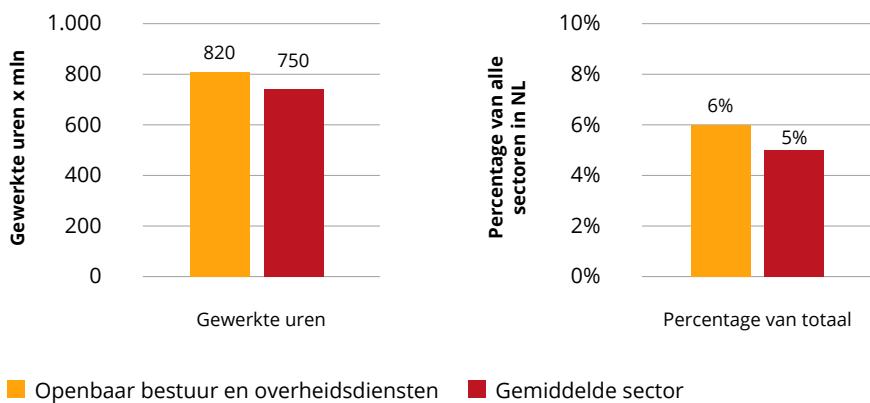
Sectie O Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen, bestaande uit de volgende 2-digit groep:

84 Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen

De grootte van de sector

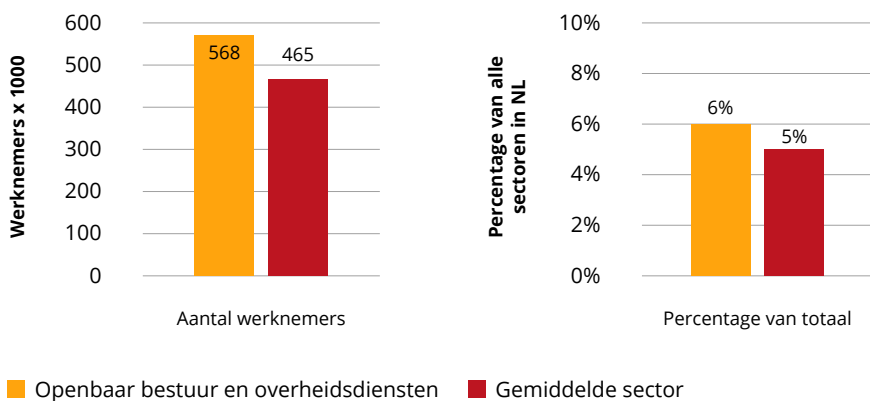
De sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten was in 2022 zowel qua gewerkte uren als het aantal banen net iets groter dan de gemiddelde sector in Nederland. Procentueel bevat de sector ongeveer 6% van de gewerkte uren en banen in Nederland. In deze sector zijn geen zzp'ers werkzaam.

Figuur 1: Aantal gewerkte uren - Openbaar bestuur en overheidsdiensten in 2022

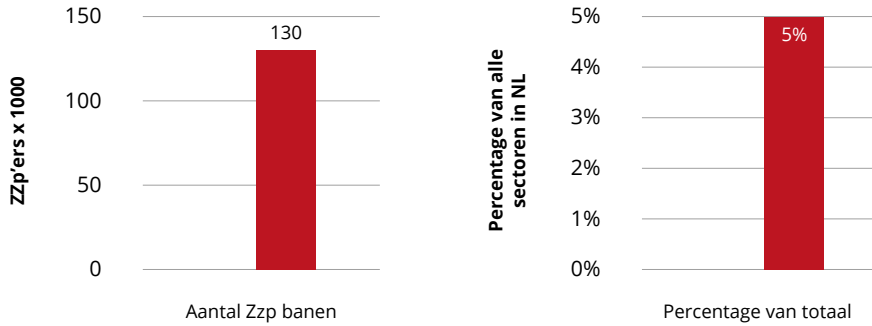
Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 2: Aantal werknemersbanen - Openbaar bestuur en overheidsdiensten in 2022

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 3: **Aantal zzp-banen - Openbaar bestuur en overheidsdiensten in 2022**

■ Openbaar bestuur en overheidsdiensten ■ Gemiddelde sector

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Aantal zelfstandigen

Binnen de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten zijn geen zzp'ers werkzaam. Dit betekent niet dat er geen zzp'ers werkzaam zijn voor de sector; de betreffende zzp'ers vallen binnen andere SBI-sectoren.

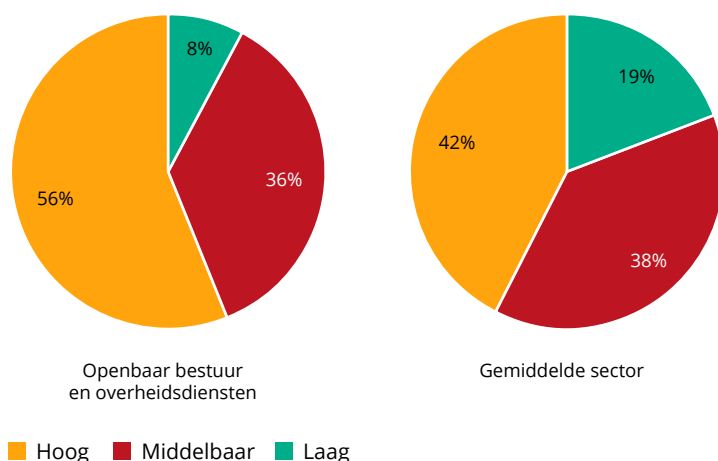
Opleidingen en werkniveau

Binnen de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten ligt het aantal middelbaar geschoolden iets onder het gemiddelde. Het soort werk dat wordt uitgevoerd is qua niveau wat meer gespecialiseerd dan gemiddeld. Daarmee biedt de sector iets minder werkgelegenheid op mbo-niveau dan gemiddeld.

Opleidingsniveau

De sector heeft een hoog opleidingsniveau, 56% van de werknemers is in 2021 hoogopgeleid. Het aandeel laag opgeleiden ligt met 8% lager dan het landelijk gemiddelde van 19%. Het percentage middelbaar geschoolden ligt iets lager (36%) dan gemiddeld (38%).

Figuur 4: **Opleidingsniveau – Openbaar bestuur en overheidsdiensten (2021)**

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Toelichting bij opleidingsniveau¹

De verschillende soorten opleidingen in Nederland worden door het CBS ingedeeld in drie categorieën. Het CBS definieert de categorieën als volgt.

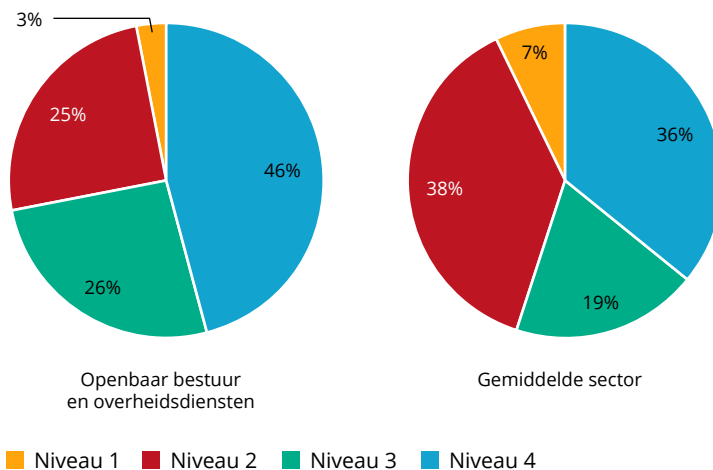
- Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau>

ISCO niveau

De mate waarin het werkniveau is gespecialiseerd in de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten ligt boven het gemiddelde. Bij 46% van de banen in de sector gaat het om zeer gespecialiseerd werk; het landelijk gemiddelde is 36%.

Figuur 5: **Werkniveau – Openbaar bestuur en overheidsdiensten (2021-2022)**

Bron: CBS, EBB (2023) - bewerking door SEOR

Toelichting bij ISCO niveau²

De "International Standard Classification of Occupations" (ISCO) wordt internationaal gebruikt om beroepen te vergelijken op basis van het niveau en de specialisatie die nodig is voor het beroep. De standaard wordt onder andere gehanteerd door het CBS en het UWV.

Naarmate het niveau toeneemt neemt ook de mate van specialisatie toe. De niveaus worden door het UWV als volgt gedefinieerd.

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat.
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

² Bron: https://www.uwv.nl/imagesdxa/duiding-arbeidsmarktontwikkelingen-juli-2021_tcm94-447013.pdf

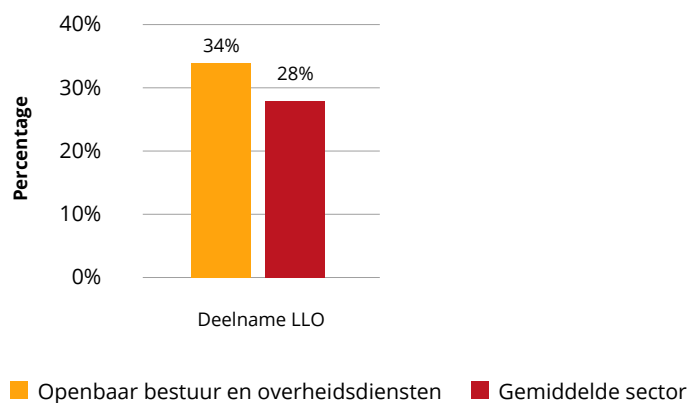

Leven lang ontwikkelen (LLO)

Naast dat het personeel in de sector relatief hoog opgeleid is, wordt er ook bovengemiddeld (34% versus landelijk 28%) deelgenomen aan leven lang ontwikkelen (LLO) door het personeel van 25-65 jaar.

Figuur 6: Deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) door 25-65-jarigen – Openbaar bestuur en overheidsdiensten (2022)

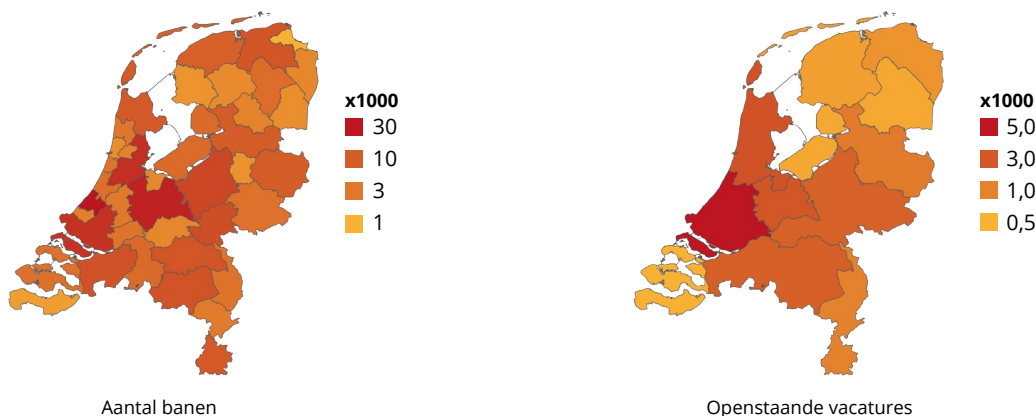

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte

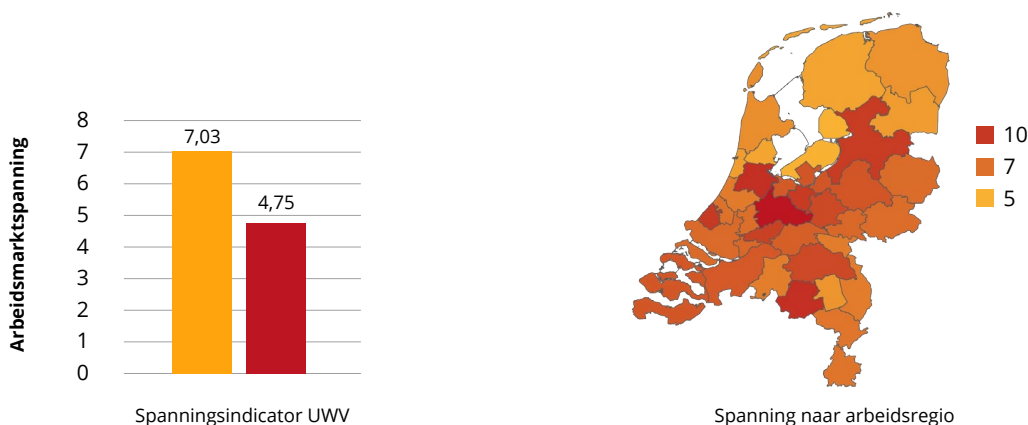
Banen binnen de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten bevinden zich door heel Nederland. Hoge concentraties zijn te vinden rond Den Haag, Utrecht, Rotterdam en Amsterdam. Het aantal openstaande vacatures ligt met name hoog in Zuid-Holland.

Figuur 7: Regionale verschillen werkgelegenheid – Openbaar bestuur en overheidsdiensten (Q4 2022)

Bron: CBS (2022), - bewerking door SEOR

Figuur 8: Spanningsindicator UWV – Openbaar bestuur en overheidsdiensten (Q4 2022)

■ Openbaar bestuur en overheidsdiensten ■ Gehele arbeidsmarkt

Bron: UWV (Werk.nl) – 2022 – bewerking door SEOR

De spanningsindicator voor de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten (7,03) ligt in het laatste kwartaal van 2022 boven het landelijk gemiddelde (4,75) en geeft daarmee aan dat de arbeidsmarkt krappere is dan gemiddeld. Voor de sector zijn met name vacatures ontstaan in de volgende beroepsklassen: *ICT-beroepen* (13%), *Bedrijfseconomische en administratieve beroepen* (64%) en *Openbaar bestuur en overheidsdiensten* (23%).

Binnen deze beroepsklassen hadden de volgende kansrijke beroepen op mbo-niveau (ISCO 2 en 3) de hoogste arbeidsmarktspanning.

Openbaar bestuur en overheidsdiensten:

- Militaire beroepen – *Spanning: 16,00*
- Overheidsambtenaren – *Spanning: 6,01*
- Beveiligingspersoneel - *Spanning: 4,39*
- Politie-inspecteurs - *Spanning: 3,36*

Bedrijfseconomische en administratieve beroepen:

- Boekhouders – *Spanning: 10,75*
- Directiesecretaresses – *Spanning: 4,86*

ICT-beroepen

- Gebruikersondersteuning ICT – *Spanning: 10,18*

Toelichting bij spanningsindicator UWV³

De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures zoals bekend bij het UWV, te delen door het aantal WW-uitkeringen die minder dan een half jaar lopen. Hoe hoger de spanningsindicator hoe krappere de arbeidsmarkt is, en dus hoe groter de behoefte aan personeel.

De indeling van de spanningsindicator zoals gegeven door het UWV is als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld
- 1,50 tot 4,00: krap
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

Op basis van een combinatie van het CBS overzicht “ontstane vacatures SBI-ROA beroepsklasse” en de UWV spanningsindicator per beroepsklasse is er, per SBI-sector, door SEOR een gewogen spanningsindicator gemaakt. Zie bronnen voor een toelichting.

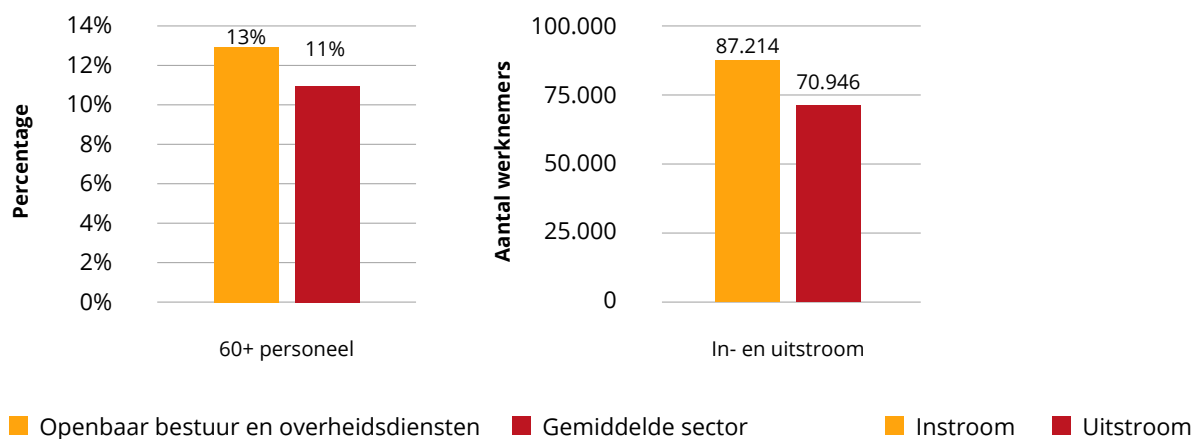
³ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2023_tcm95-451013.pdf

Human capital

Binnen de sector Openbaar bestuur en overheidsdiensten ligt in 2023 het percentage 60-plussers veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Er is dus sprake van een demografische druk in deze sector.

In 2022 groeide het aantal banen in de sector; de instroom van personeel naar de sector toe was hoger dan de uitstroom vanuit de sector. Het saldo lag in 2022 op een toename van 19.033 werknemers.

Figuur 9: Leeftijdsopbouw (2023), in- en uitstroom personeel (2022) - Openbaar bestuur en overheidsdiensten

Bronnen

De gegevens zijn berekend op basis van de informatie in de onderstaande bronnen; er zijn geen aanpassingen gedaan. Gegevens naar sector- én mbo-niveau tegelijkertijd zijn niet openbaar beschikbaar anders dan opgenomen.

CBS

Grootte van de sector: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=92DEA>

Opleidingsniveau: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/content/states/index/99179?region=4&sector=10>

ISCO niveau: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/32/werkzame-beroepsbevolking-beroep-en-sector-2021-2022>

In- en uitstroom: <https://sbi.topsectorenarbeidsmarktmonitor.nl/over-het-dashboard-4>

Deelname LLO: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Leeftijdsopbouw: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Regionale banen: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1691156730952>

Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85081NED>

Openstaande vacatures: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83599NED/table?ts=1696841092879>

UWV – gegevens op beroepsniveau

UWV Spanningsindicator: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

UWV Vacatures: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

Beleids- en politieke ontwikkelingen

ABN AMRO - [Sectoren - ABN AMRO](#)

ING - [Jouw sector - ING](#)

Miljoenennota - [Miljoenennota, Belastingplan, begrotingen en bijbehorende stukken | Prinsjesdag: Miljoenennota en Rijksbegroting | Rijksoverheid.nl](#)

Rabo - [Sectorprognoses: milde recessie en structurele uitdagingen - Rabobank](#)

Rabo - [Sectorprognoses: groeivertraging in vrijwel alle sectoren - Rabobank](#)

SBB - [Trendplaat of Trendrapport](#)

Berekening spanningsindicator op SBI-sector niveau

Op basis van de dataset "Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA" is voor 2022 gekeken naar de weging van een bepaalde beroepsklasse in het totaal aantal vacatures dat in een bepaalde SBI-sector was ontstaan. De spanningsindicator per SBI-sector is vervolgens uitgerekend met de volgende formule:

$$\text{Spanningsindicator sector} = \sum_{i=1}^n \frac{\text{Vacatures beroepsklasse}_i}{\text{Vacatures sector}} \times \text{Spanningsindicator Beroepsklasse}_i$$

Met n=aantal beroepsklassen binnen de SBI-sector